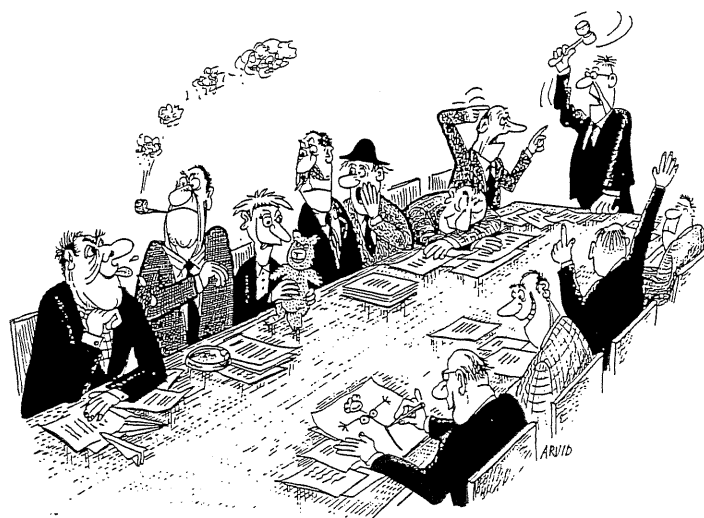

AUSTRHEIM KOMMUNE

RAPPORT
frå
NEMNDA
SOM HAR EVALUERT
DET
POLITISKE
STYRINGSSYSTEMET
i
AUSTRHEIM KOMMUNE

(“....det politiske styringssystemet skal vitalisera kommunestyret....”)

Rapporten levert den 27. november 2006

INNHALD

DEL 1

OPPNEMNING AV OG ARBEIDET I EVALUERINGSNEMNDA. MÅLSETJING OG PRINSIPP FOR DET POLITISKE STYRINGSSYSTEMET OG PROBLEMSTILINGAR I EVALUERINGA

1.	Innleiing	s.	3
2.	Evalueringsnemnda sitt mandat.	s.	4
3.	Arbeidet i evalueringsnemnda	s.	4
3.1	Drøftingar i evalueringsnemnda	s.	4
3.2	Kontaktar og drøftingar med andre	s.	4
4.	Målsetjingar og prinsipp som vart lagd til grunn for endringa av det politiske styringssystemet i kommunen	s.	4
4.1	Overordna målsetjing	s.	4
4.2	Delmålsetjingar	s.	5
4.3	Viktige prinsipp for utøving av politikarrolla etter det nye styringssystem	s.	5
5.	Problem- / spørsmålstillingar som har vore nytta i evalueringsarbeidet	s.	6
5.1	Overordna problem- og spørsmålstillingar	s.	6
5.2	Avgrensa og spesifiserte problem- og spørsmålstillingar	s.	6
5.2.1	I høve til politikarrolla og politikarfunksjonen	s.	6
5.2.2	I høve til politikarane sine arbeidsvilkår	s.	6
5.2.3	I høve til effektivitet	s.	7
5.2.4	I høve til oppfølging av omorganiseringa av det politiske styringssystemet	s.	7
5.2.5	I høve til bruk av mellombels utval / arbeidsgrupper	s.	8

DEL 2

EVALUERINGSNEMNDA SINE VURDERINGAR OG TILRÅDINGAR

6.	Tilrådingar og vurderingar.		
6.1	Det politiske styringssystemet, vedteke i 2003, vert å vidareføra	s.	9
6.2	God oppfølging ein føresetnad for å lukkast	s.	9
6.3.	Mellombels utval bør halda fram og bruken utvidast	s.	9
6.4	Auka bruk av temamøte	s.	9
6.5	Spørjetime som fast ordning	s.	10
6.6	Brukarane bør trekkast meir med i utforminga av kommunale tenester	s.	10
6.7	Ordninga med gruppeleiarforum vert å føra vidare	s.	10
6.8	Ungdomen må engasjerast i lokaldemokratiet	s.	10
6.9	Ein del saker treng / bør få "mogningstid"	s.	11
6.10	Innbyggjarinitiativ / lokal forslagsrett	s.	11
6.11	Eldrerådet sin plass og funksjon i det kommunale styringssystemet	s.	11
6.12	Barne- og ungdomsrådet sin plass og funksjon i det kommunale styringssystemet	s.	11
6.13	Formannskapetets oppgåver og arbeidsmengd i det politiske styringssystemet	s.	12
6.14	Administrasjonsutvalets rolle og funksjon i det politiske styringssystemet	s.	13
6.15	Oppretting av kommunalt Råd for menneske med nedsett funksjonsevne	s.	13
6.16	Utfordringar i høve til å vidareutvikla det politiske styringssystemet	s.	14
6.16.1	Internett og ny informasjons- og kommunikasjonsteknologi	s.	14
6.16.2	Frivillige organisasjonar som lokaldemokratiske aktørar	s.	15
6.17	Synspunkt som har kome fram, men som ikkje er kommentert og vurdert i denne rapporten	s.	15

VEDLEGG:

Nr. 1	Utkast til reglement for Austrheim eldreråd
Nr. 2	Utkast til reglement for Råd for menneske med nedsett funksjonsevne
Nr. 3	Synspunkt som har kome fram men som ikkje er kommentert og vurdert
Nr. 4	Døme på korleis organisasjonar vert trekte inn i samspel med kommunen

DEL 1

OPPNEMNIG AV OG ARBEIDET I EVALUERINGSNEMNDA. MÅLSETJING OG PRINSIPP FOR DET POLITISKE STYRINGSSYSTEMET OG PROBLEMSTILLINGAR I HØVE TIL EVALUERINGA.

1. INNLEIING

Austrheim kommunestyre gjorde i sak 005/03 og sak 032/03 vedtak om å innføra *nytt politisk styringssystem* i kommunen. Omlegginga skulle gjelda frå og med kommunestyreperioden 2003 -07.

Den overordna målsetjinga for omlegginga var:

".....det politiske styringssystemet skal styrkja og vitalisera KOMMUNESTYRET som det fremste og viktigaste politiske arbeids- og vedtaksorganet i kommunen, der KOMMUNESTYRET står fram som ein samla arena for strategi og heilskapleg styring med hovudansvar for overordna og langsiktig planlegging, prinsipielle avklaringar, fastsetjing av mål, kontroll med den kommunale verksemda, og vektlegging av politikarrolla. Organiseringa skal leggja til rette for nærleik til brukarane og høve til medverknad frå publikum..."

Samstundes vart det gjort vedtak om at ein skulle evaluera det nye styringssystemet før ny kommunestyreperiode i 2007. Med bakgrunn i dette oppnemnde kommunestyret (sak 008/06) ei nemnd som skulle " evaluera det politiske styringssystemet og bruken av mellombels utval"

Evalueringnemnda har hatt slik samansetjing:

Rolf Sandstad (leiar), *Solveig H. Lerøy*, *Trine Lerøy*, *Jan Nordø* og *Jan Valaker* (til juni 2006) / *Øyvind Levinsen* (frå oktober 2006), alle frå kommunestyret.

Administrasjonen engasjerte *Knut Risnes* til oppgåva som sekretær og saksutgreiar for nemnda.

Evalueringnemnda fann det lite formålstenleg å gjennomføra ei "tung" evaluering av styringssystemet etter berre 2 ½ års bruk. *Nemnda* ser på det evalueringsarbeidet den har gjort som

- ei oppgåing av status for omlegginga av den politiske styringssystemet og
- ei under-vegs-evaluering der ein ønskjer å få fram kva som har fungert godt og kva som har fungert mindre godt, og kva som eventuelt bør justerast, endrast og / eller forbedrast.

Med dette som bakgrunn legg *evalueringnemnda* fram sluttrapport frå arbeidet sitt.

Nemnda sin hovudkonklusjonen er:

- Det politiske styringssystemet kommunestyret vedtok å innføra frå og med kommunestyreperioden 2003-07 vert å føra vidare i komande kommunestyreperiode (2007-11)
- Det bør gjerast ein del justeringar og endringar som etter *nemnda* si vurdering kan forbedra styringssystemet slik det har vore lagt opp og praktisert til no. *Nemnda* reknar

med at kommunestyret vil vurdere *nemnda* sine forslag til justeringane / endringane når det handsamar *nemnda* sin rapport.

- Det politiske styringssystemet i kommunen må sjåast på som ein arbeidsreiskap. *Nemnda* ser det difor som viktig at kommunestyret plasserer ansvar og legg opp til ordningar og "verktøy" når det gjeld iverksetjing og oppfølging av styringssystemet. Det vert vist til kva evalueringsnemnda seier om dette i m.a. pkt. 6.2 og 6.7.

2. EVALUERINGSNEMNDA SITT MANDAT

Kommunestyret gav *nemnda* mandat til å evaluera:

- a) - det politiske styringssystemet i kommunen
- b) - bruken av mellombels utval

ut frå dei røynsler ein har gjort etter at styringssystemet har vore i bruk frå hausten 2003.

Då mellombels utval er ein del av det samla politiske styringssystemet i kommunen, har *evalueringsnemnda* valt å vurdere / evaluera bruken av mellombels utval på lik line med andre ordningar i det politiske styringssystemet.

3. ARBEIDET I EVALUERINGSNEMNDA.

Ei viktig målsetjing i *evalueringsnemnda* sitt arbeid har vore å få innspel og vurderingar frå dei som har arbeidd politisk og administrativt ut frå det nye politiske styringssystemet. Dette for å få eit breiast og best mogleg grunnlag for evalueringa, då "dei kjenner best kvar skoen trykker, dei som har skoen på". *Nemnda* har difor gjennomført drøftingsmøte både med politikarane og administrasjonen i kommunen, der røynslene med det nye politiske styringssystemet har vore drøfta og vurdert.

Arbeidet med evalueringa har vore lagd opp slik:

3.1 Drøftingar i evalueringsnemnda:

- Evalueringsnemnda har hatt 6 møte der styringssystemet har vore drøfta og evaluert.

3.2 Kontakt og drøftingar med andre:

- *Evalueringsnemnda* har skipa til ei *temasamling* lagt opp som ein "dialogkafè" der kommunestyret og rådmannsgruppa tok del.(15.05.-06)
- Leiaren og sekretæren i *nemnda* har hatt *kontakt- / drøftingsmøte* med administrasjonsutvalet og formannskapet.(09.10.06)
- Medlemer i *nemnda* har elles hatt *uformelle samtalar og drøftingar* med m.a. politikarar / medlemer i politiske organ og tilsette.
- Gjennom Kyrkjebakken har *nemnda* orientert om evalueringsarbeidet og gjeve "publikum" / innbyggjarane høve til å koma med innspel og synspunkt til *nemnda*.

4. MÅLSETJINGAR OG PRINSIPP SOM VART LAGD TIL GRUNN FOR ENDRINGA AV DET POLITISKE STYRINGSSYSTEMET I KOMMUNEN.

Evalueringsnemnda har teke utgangspunkt i dei *målsetjingar* og *prinsipp* kommunestyret la til grunn for endringa av det politiske styringssystemet, og har vurdert og evaluert styringssystemet ut frå dette.

Målsetjingar og prinsipp for endringa / nyordninga var:

4.1 Overordna målsetjing:

- *Endringa i det politiske styringssystemet har som mål å styrkja og vitalisera KOMMUNESTYRET som det fremste og viktigaste politiske arbeids- og*

vedtaksorganet i kommune, der KOMMUNESTYRET står fram som ein samla arena for strategi og heilskalleleg styring med hovudansvar for overordna og langsiktig planleggjing, prinsipielle avklaringar, fastsetting av mål og kontroll med den kommunale verksemda, med rom for og vektleggjing av politikarrolla.

- Organiseringa skal leggja til rette for nærleik til brukarane og høve til medverknad frå publikum.

4.2 Delmålsetjingar:

- Ordningane skal forenkla det politiske styringssystemet og effektivisera dei politiske styringsprosessane ved å redusera handsamingsorgan, handsamingsnivå (politiske mellomledd / sektorledd) og handsamingstid, der alle viktige avgjerder ligg til kommunestyret og med klart mynde til administrasjonen når det gjeld den daglege drifta.
- Politiske handlingsorgan på mellom- og sektornivå vert tekne bort. Det vert innført fleksible ordningar med bruk av t.d. tids- og saksavgrensa utval (ad hoc – utval / mellombelse utval) og temamøte / temadrøftingar der innbyggjarane og ikkje-politiske organ og kan vera med.
- Ansvar og rollefordeling i styringssystemet og samspelet mellom politikk og administrasjon skal gjerast tydelegare
- Dei folkevalde sine arbeidsvilkår skal betrast og det politiske arbeidet skal gjerast mindre tidkrevjande og meir interessant og meningsfylt.
- Det skal leggjast opp til gode system for statusrapportering og tilbakemelding på politiske vedtak.

4.3 Viktige prinsipp for utøving av politikarrolla etter det nye styringssystemet:

- **Politikarane**
skal ha hovedfokus på styring, fastsetjing av mål, måloppnåing, vurdering av resultat, ressursutnytting / prioritering og utvikling, og mindre fokus på einskildsaker og detaljar.
- **Politikarane**
må gi administrasjonen rammer og generelle retningslinjer der administrasjonen har ansvaret for drift og tenesteproduksjon. Ein må ha klare grenser mellom politikk og administrasjon / mellom politikarar og administrasjon.
- **Politikarane**
skal på vegne av innbyggjarane forvalta kommunen sine økonomiske ressursar på best mogleg måte ut frå ei heilskapsvurdering og ei prioritering mellom viktige og mindre viktige oppgåver.
- **Politikarane**
må vera bevisst ombodsrolla der innbyggjarane sine rettar og behov vert tekne vare på.
- **Politikarane**
må setja dagsorden og vera premissleverandørar for kva administrasjonen skal utføra / prioritera av oppgåver og tenester, og vera aktive pådrivarar i å utvikla lokalsamfunnet.

5. PROBLEM- / SPØRSMÅLSTILLINGAR SOM HAR VORE NYTTA I EVALUERINGSARBEIDET

Evalueringnemnda har utarbeidd eit *problemnotat* i høve til evalueringsarbeidet. Med utgangspunkt i dette notatet valde nemnda å arbeida ut frå følgjande problem- / spørsmålstillingar både når det gjeld dei interne drøftingane i nemnda og når det gjeld dei møta og drøftingane nemnda har hatt med politiske organ, kommuneadministrasjonen o.a.(Sjå pkt. 3.1 og 3.2)

5.1 Overordna problem- og spørsmålstillingar:

- Kor langt har Austrheim kommune kome i retning av dei målsetjingar og ønskje som vart sett for omlegginga av det politiske styringssystemet i kommunen?
- Kva positive og / eller negativa effektar har omlegginga gjeve i høve til dei målsetjingane som vart sett?
- Er kommunen på rett veg i omlegginga?
- Trengst det endringar, justeringar, forbetringar, - og i tilfelle kva?
- Må noko vektleggast sterkare?

5.2 Avgrensa og spesifiserte problem- og spørsmålstillingar.

5.2.1 I høve til politikarrolla og politikarfunksjonen:

- Står kommunestyret fram som eit *viktigare og meir vitalisert* styringsorgan enn kva tilfellet var då ein hadde politiske mellomorgan / sektororgan (komitear / hovedutval)?
- Har styringssystemet medført at *den politiske heilskaptenkinga* har vorte styrkt / prioritert og *sektorpolitikken* og *sektortenkninga* vorte redusert?
- Har styringssystemet lagt til rette for / medført ei *meir overordna og strategisk* politikarrolle der politikarane har konsentrert seg om *hovedsaker, lange linjer, det å setja dagsorden* og med større fokus på *utviklingssaker*?
- Har styringssystemet ført til og legg den til rette for *forenkling* og *effektivisering* av dei politiske styringsprosessane?
- Har styringssystemet ført til at politikarane og politiske organ i mindre grad *vektlegg detaljar* og driv *politisk "saksførebuing"*?
- Styringssystemet opnar for ordningar som kan medverka til at avstanden mellom politikarar og brukarar / publikum kan verta kortare og avgjerdene kan koma nærare brukarane. Har denne "opninga" vorte nytta, og i tilfelle nok?

5.2.2 I høve til politikarane sine arbeidsvilkår:

Har styringssystemet

- *redusert tidsbruken* og *arbeidsmengda* til politisk arbeid hjå politikarane?

- gjort det politiske arbeidet *meir interessant og trivselen større*?
- *letta rekrutteringa* til politisk arbeid?
- ført til at kommunestyret si rolle / kjensle av å vera "*sandpåstrørarar*" på politiske *underorgan* og *administrasjonen* sine framlegg til vedtak vorte mindre?
- ført til at kommunestyret kan handsama / drøfta saker i full breidde utan å ha ei kjensle av at sakene alt er "utdebatterte" i komitear, utval eller i formannskap?
- ført til at talet på saker i kommunestyret har vorte *reduisert* slik at kommunestyret har hatt ei *kvalitativ betre* politisk handsaming av sakene?

5.2.3 I høve til effektivitet:

Har styringsmodellen gjeve effektiviseringsgevinst

- ved at *sakshandsamingstida* har vorte *kortare* då saker som tidlegare vart vedtekne politisk, no vert vedtekne administrativt gjennom delering av mynde?
- ved at ein har kunna *redusera dobbeltarbeid* / *dobbelthandsaming* av politiske saker (Ikkje komite- / utvalshandsaming før kommunestyret)?
- at administrasjonen kan *bruka mindre tid* til saksførebuing til politiske organ og *meir tid* til anna arbeid?

5.2.4 I høve til oppfølging av omorganiseringa av det politiske styringssystemet.

Ein *viktig føresetnad* for å *lukkast* i ei omorganisering og få nye ordningar *til å fungera* etter dei *mål, føresetnader* og *intensjonar* ein har sett, er eit *aktivt og medvite* oppfølgingsarbeid av dei som omorganiseringa vedkjem (i dette tilfellet politikarane) og dei som driv organisasjonen (administrasjonen).

Det nye politiske styringssystemet gjev rammer og må sjåast på som ein arbeidsreiskap, – innhaldet lyt først og fremst politikarane og til dels administrasjonen skapa. Ingen ting gjer seg sjølv!

Når det gjeld innføringa av nytt politisk styringssystem i Austrheim,

- - har *politikarane* hatt ei *aktiv og medviten* rolle i innføringa og oppfølginga av den nye politiske styringsmodellen etter at kommunestyret vedtok den?
- - har *politikarane* og *administrasjonen* sett og utnytta dei høve til forbetringar og justeringar som modellen legg opp til? Kva har ein *lukkast* med? Kva kunne / burde vore *gjort annleis*?
- - har *kunnskap* og *informasjon* om det nye styringssystemet vore stor nok hjå dei modellen vedkjem og som skal arbeida etter den (politikarar og administrasjon)?

Med tanke på ei vidareføring av noverande politiske styringssystem,

- - er det då særlege forhold som du/de meiner må *justerast, prioriterast* og *vektleggast* vidare framover?

5.2.5 I høve til bruk av mellombels utval / arbeidsgrupper

Ordninga med bruk av mellombels utval / arbeidsgrupper legg til rette for *fleksibilitet* og *brei involvering* av både politikarar og brukarar / publikum i politiske prosessar.

- Har ein gjort seg nytte av mellombels utval i den grad modellen opnar for og var tiltenkt?
- I den grad ein har nytta mellombels utval, kva er / har vore: Dei *positive* sidene ved ordninga? Dei *negative* sidene ved ordninga? Må noko *endrast* i ordninga, og i tilfelle kva?
- Har *reduksjonen* i talet på politiske organ og (sektor)-politikarar svekka det politiske / demokratiske engasjementet og ombodsrolla til politikarane i kommunen? (Svekka lokaldemokratiet?)
- Styringsmodellen gjev lite "spelerom" for *sektorpolitikarar* då komitear og sektorutval er borte. Gjer dette det politiske arbeidet *mindre grundig* og *interessant*?

DEL 2

EVALUERINGSNEMNDA SINE VURDERINGAR OG TILRÅDINGAR

6. TILRÅDINGAR OG VURDERINGAR

6.1 Det politiske styringssystemet, vedteke i 2003, vert å føra vidare.

Evalueringnemnda rår til at det politiske styringssystemet kommunestyret gjorde vedtak om i 2003, vert å føra vidare i kommunestyreperioden 2007 - 11. Å dra sikre konklusjonar etter 3 års bruk meiner *nemnda* er for tidleg. Dei erfaringane ein til no har gjort med styringssystemet, er i hovudsak *positive*.

Evalueringnemnda vil i denne samanhengen peika på at eit viktig mål for omorganiseringa av det politiske styringssystemet må vera å auka det politiske engasjementet mot innbyggjarane og i mindre grad vera omorganiseringsprosessar til innvortes bruk for politikarar og administrasjon. Ei viktig målsetjing for omorganiseringa må såleis vera å styrkja lokaldemokratiet ved å leggja til rette for engasjement og deltaking.

Evalueringnemnda vil peika på det viktige i at det ikkje vert lagd opp til ordningar i det politiske styringssystemet som rokkar med kommunestyret sin politiske autoritet. Det må ikkje vera tvil om at det er dei folkevalde si oppgåve å gjera politiske prioriteringar.

6.2 God oppfølging er ein føresetnad for å lukkast.

Evalueringnemnda ser det som viktig at kommunestyret og administrasjonen i tida framover har ei aktiv rolle i høve til korleis ein brukar det politiske styringssystemet. Dette for å få ordningar til å fungera etter dei målsetjingar og prinsipp styringssystemet byggjer på, og utnytta det potensialet til *forbetringar, justeringar og endringar* som ligg i modellen.

6.3 Mellombels utval bør halda fram og bruken utvidast.

Evalueringnemnda vurderer ordninga med *mellombels utval* som ei viktig ordning i det politiske styringssystemet. *Nemnda* rår difor til at ordninga vert ført vidare og brukt meir enn kva tilfellet har vore til no.

Nemnda vil *understreka* at det er viktig at utvala får klare og gode mandat for arbeidet sitt. Det høvet ein har til å dra inn *andre enn politikarar* i utvala, bør utnyttast betre. Oppnemning av medlemmer til eit mellombels utval må vera gjennomtenkt. Ein må sjå til at eit mellombels utval ikkje får oppgåver som er *administrasjonen* sine oppgåver og ansvar.

6.4 Auka bruk av temamøte.

Evalueringnemnda rår til at ein brukar *temamøte* i større grad enn kva ein har gjort til no, både med tanke på ei breiast mogleg drøfting av ei sak / eit tema og som "påfyll" / informasjon til politikarane.

Temamøte bør nyttast både for kommunestyret og som opne folkemøte. *Nemnda* trur slike møte kan vera med å fremja rekruttering til politisk arbeid, engasjera innbyggjarane og gje større breidde i drøftinga. Tema for møta bør veljast med omhug. Møta og opplegga må førebust godt. Utviklingssaker er viktige på slike møte.

6.5 Spørjetime som fast ordning.

Evalueringnemnda rår til at ein får ei fast ordning med *spørjetime* i kommunestyremøta. *Nemnda* er kjent med at det er kommunar som har innført ei ordning der også innbyggjarane kan senda inn spørsmål til spørjetimen, anten i brev, som e-post eller som telefax. M.a. gjeld det Hole kommune som vart kåra til årets servicekommune i 2006.

6.6 Brukarane bør trekkast meir med i utforminga av kommunale tenester.

Evalueringnemnda rår til at ein i større grad enn no trekkjer brukarane med i utforminga av kommunale tenester (brukarmedverknad). Folkemøte, brukarråd, brukarpanel og brukarundersøkingar er døme på ordningar ein kan nytta. *Evalueringnemnda* vil tru at kommunen kan ha stor nytte av denne type ordningar t.d. når det gjeld å få råd og premisser før avgjerder blir tekne i kommunestyret eller andre folkevalde organ. *Evalueringnemnda* vil understreka at ei ordning med brukarmedverknad må utformast innan ei ramme der det ikkje er tvil om at det er dei folkevalde som har det overordna ansvaret i kommunen.

Evalueringnemnda vil elles peika på at det går eit viktig skilje mellom brukarmedverknad og brukarstyring. Det siste gjev brukarane rett til å utøva formell styring og til å fatta avgjerder innafor det området som gjeld brukaren sine interesser.

6.7 Ordninga med gruppeleiarforum vert å føra vidare.

Evalueringnemnda rår til at ordninga med gruppeleiarforum vert ført vidare med utgangspunkt i det reglementet som er utarbeidd for forumet sitt arbeid. *Evalueringsutvalet* meiner forumet bør brukast meir enn kva tilfelle har vore til no. Det ligg ei utfordring i å gjera forumet til eit meir "dynamisk" organ som m.a. set politisk dagsorden og får fram saker. *Evalueringsutvalet* ser på gruppeleiarforumet som det organet i kommunen som bør ha hovudansvaret for å følgja opp det politiske styringssystemet i kommunen, jf det som er sagt i pkt. 6.2.

Under evalueringsarbeidet har det vorte peika på at ordføraren ikkje bør vera fast leiar av gruppeleiarforumet, men at denne oppgåva bør gå på omgang mellom gruppeleiarane. *Evalueringsutvalet* støttar ei slik endring i reglementet for gruppeleiarforumet.

6.8 Ungdomen må engasjerast i lokaldemokratiet..

Å få dei unge til å delta og bli engasjerte i lokaldemokratiet ser *evalueringnemnda* som ei spesiell utfordring. Ei viktig målsetjing for arbeidet framover må vera at ein på kommunalt hald legg til rette for at ungdomen sine synspunkt kjem fram i det politiske arbeidet, kommunale organ og avgjerdsprosessar. Ein må i større grad gi ungdomane utfordringar og ansvar i lokaldemokratiet.

Elles er Barne- og ungdomsrådet sin plass og funksjon i det kommunale styringssystemet vurdert i eit eige punkt i rapporten. (Sjå pkt 6.12) *Evalueringnemnda* viser til dette punktet.

6.9 Ein del saker treng / bør få "mogningstid".

Evalueringsutvalet vil peika på at ein del saker treng politisk og administrativ "mogningstid" gjennom t.d. *uformelle drøftingar, førebels handsaming og drøftingar på breiare nivå* enn i kommunestyret (folkemøte). *Evalueringnemnda* meiner det er viktig at ein på politisk og administrativt hald har prosedyre for å vurderer om ei sak treng / bør få "mogningstid", og at det vert arbeidd vidare med korleis ein kan la ei sak "mognast" utan at sakshandsamingstida blir dradd ut og forlenga unødvendig?

6.10 Innbyggjarinitiativet / lokal forslagsrett

Evalueringnemnda viser til kommunelova § 39a som legg opp til ei ordning med innbyggjarinitiativ / lokal forslagsrett. Ordninga gjev innbyggjarar i ein kommune rett til å fremja forslag for kommunestyret etter nærare bestemte reglar. *Evalueringnemnda* vil peika på at kommunen i det vidare arbeidet med det politiske styringssystemet ser på korleis ein kan leggja til rette for innbyggjarinitiativ / lokal forslagsrett som eit lokalt demokratiltak. *Nemnda* meiner at det viktigaste i så måte vil vera å gjera innbyggjarane kjend med ordninga, då ein viktig føresetnad for at ei ordning skal verta brukt, er at det vert informert om høvet til å bruka ordninga. Ei fast kunngjering i det lokale meldingsbladet (Kyrkjebakken), på kommunen si heimeside o.a. vil truleg vera ei god løysing for å nå ut til innbyggjarane med informasjon. *Evalueringsutvalet* vil og peika på at det bør utarbeidast retningslinjer for framsetting og handsaming av forslag som er fremja etter kommunelova § 39a om innbyggjarinitiativ.

6.11 Eldrerådet sin plass og funksjon i det kommunale styringssystemet.

Evalueringnemnda vil peika på at eldrerådet er eit lovfesta kommunalt organ. *Nemnda* har drøfta eldrerådet sin plass og funksjon i det kommunale styringssystemet og rår til at:

- Eldrerådet får tale- og forslagsrett i kommunestyret i saker som vedkjem rådet / dei eldre. Jf § 3.6 i vedlagde framlegg til reglement for eldrerådet. Slik rett vil vera i tråd med intensjonane i det politiske styringssystemet der det m.a. er ei målsetjing å leggja til rette for auka medverknad og deltaking frå brukarar og publikum i politiske prosessar og sakshandsaming.
- Eldrerådet vert sikra tilfredsstillande hjelp i administrasjonen til nødvendig sakshandsaming og sekretæroppgåver.
- Det vert lagd opp til *kontaktmøte* mellom *gruppeleiarforumet*, *rådmannsgruppa* og *eldrerådet* for m.a. å drøfta på kva måte ein kan leggja til rette for at eldrerådet kan fungera i samsvar med eldrerådslova og det kommunale reglementet for rådet.
- Kommunestyret vedtek *reglement* for organiseringa av og arbeidet i det kommunale eldrerådet etter at framlegget til reglement har vore til uttale i eldrerådet. *Evalueringnemnda* har utarbeidd eit utkast til *reglement* for eldrerådet som utgangspunkt for eit vidare arbeid med *reglementet*. Utkastet til reglement følgjer som vedlegg til denne rapporten (Sjå vedlegg nr 1).

6.12 Barne- og ungdomsrådet sin plass og funksjon i det kommunale styringssystemet.

Evalueringnemnda vil peika på at barne- og ungdomsrådet ikkje er eit lovfesta kommunalt organ. *Nemnda* har drøfta barne- og ungdomsrådet sin plass og funksjon i det kommunale styringssystemet og viser m.a. til pkt . 6.8 i denne rapporten.

Evalueringnemnda rår til at:

- Ordninga med eit eige barne- og ungdomsråd i kommunen vert oppretthalde.
- Det må sikrast at det er ubrotten samanheng i ordninga med kontaktperson / koordinator for barne- og ungdomsrådet, då ein viktig føresetnad for at barne- og ungdomsrådet skal fungera, er at rådet har ein *kontaktperson / koordinator* i samsvar med § 4a i retningslinene for barne- og ungdomsrådet. Ny kontaktperson / koordinator må utpeikast snarast råd, då rådet ikkje har vore i funksjon etter at rådet sin kontaktperson / koordinator slutta ved utgangen av 2005.

Evalueringsnemnda ser det som viktig at følgjande forhold vektlegg i det vidare arbeidet i b/u-rådet:

- Rådet må få disponera kontor / kontorplass m/ turvande utstyr.
- Rådet sin informasjon til og kontakt med elevråda på skulane må vektleggast, slik at elevane / elevråda får forståing av at b/u-rådet er eit viktig organ for barn og unge i kommunen, og at elevråda vel engasjerte og dyktige medlemmer til rådet.
- Kommunen (politikarar og administrasjon) må verta flinkare til å "bruka" b/u-rådet i høve til saker som vedkjem barn og unge.
- Rådet bør oppmuntrast til å nytta retten til å møta i dei politiske styringsorgana i kommunen, jf §1c i retningslinene for b/u-rådet.
- Det årlege *kontaktmøtet* mellom b/u-rådet og den politiske og administrative leiinga i kommunen (§3c) og *barne- og ungdomskonferansen* for m.a. b/u-rådet, lag/organisasjonar, skulane og kommunale organ (§3d) er viktige møteplassar og arenaer for drøfting av spørsmål og tiltak som gjeld barn og unge. Det er difor viktig at *kontaktmøtet* og *b/u-konferansen* fungerer slik reglementet for b/u-rådet legg opp til.
- B/u-rådet må disponera ein eigen budsjettpost som kan finansiera tiltak rådet gjer vedtak om. Dette handlar om å ta ungdomane sitt engasjement på alvor.
- Arbeidet i b/u-råd er i stor grad avhengig av at rådet sjølv og leiinga i rådet er aktive og engasjerte. Det er difor ikkje likegyldig kven som vert valde til rådet og i leiinga for det.
- Retningslinjene for barne- og ungdomsrådet, vedtekne i sak K -122/00, bør evaluerast og om nødvendig endrast og oppdaterast. M.a. bør ein vurdera om deltaking i b/u-rådet bør avgrensast til dei som er under 18 år, som er gjeldande stemmerettsalder og såleis gir rett til å røysta ved val. (Jf gjeldande retningsliner for B/u-rådet der denne grensa er sett til 19 år.)

6.13 FORMANNSKAPETS OPPGÅVER OG ARBEIDSMENGD I DET POLITISKE STYRINGS-SYSTEMET.

Evalueringsnemnda har drøfta formannskapet sin funksjon i den politiske styringssystemet, m.a. med omsyn til oppgåver og arbeidsmengd og har hatt eige drøftingsmøte med formannskapet om dette.

Med bakgrunn i desse drøftingane og møtet med formannskapet rår *evalueringsnemnda* til at:

- Formannskapets oppgåver og funksjon i det politiske styringssystemet vert uendra høve til ordninga som gjeld i dag.
- Kommunestyret, formannskapet og administrasjonen må heile tida sjå kritisk på kva saker som vert lagde fram for formannskapet til handsaming, og vurdera om det er saker som anten bør gå direkte til kommunestyret, eller kan gå til handsaming i eit "ad hoc - utval" på veg til kommunestyret.

6.14 ADMINISTRASJONSUTVALETS ROLLE OG FUNKSJON I DET POLITISKE STYRINGS- SYSTEMET.

Evalueringnemnda vil peika på at administrasjonsutvalet er eit lovfesta kommunalt organ. *Nemnda* har drøfta administrasjonsutvalets rolle og funksjon i den politiske styringssystemet, m.a. med omsyn til rolle og funksjon og har hatt eige drøftingsmøte med administrasjonsutvalet om dette.

Med bakgrunn i desse drøftingane og møtet med administrasjonsutvalet rår *evalueringnemnda* til at:

- Administrasjonsutvalets samansetjing, oppgåver og funksjon i det politiske styrings-systemet vert uendra i høve til ordninga som gjeld i dag.
- Administrasjonsutvalet må organisera arbeidet sitt slik at kommunen følgjer opp det Hovudavtalen seier om arbeidet i partsamansette utval, jf §4 i del B i avtalen, der det vert sagt at det *partsamansette utvalet* i kommunen skal vera "*ein lokal drøftingsarena*" for partane i arbeidslivet der ein i halvårlege møte m.a. drøftar "*kvalitets-, fornyings- og utviklingstiltak, oppfølging og implemetering av nasjonalt vedtatte reformer, resultatet frå KS sine kontakter med statlige myndigheter samt oppfølging av saker fra sentralt kontaktmøte.*"
- Administrasjonsutvalet i samarbeid med administrasjonen går gjennom og justerer gjeldande *reglementet* for administrasjonsutvalet (er frå 1995) og legg dette fram for kommunestyret til godkjenning.

6.15 OPPRETNING AV EIT KOMMUNALT RÅD FOR MENNESKE MED NEDSETT FUNKSJONSEVNE.

Nemnda har fått seg førelagt brev frå NFU Austrheim lokallag der laget m.a. peikar på at dei funksjonshemma i kommunen ikkje lenger har noko forum der dei kan ta opp og drøfta aktuelle saker med kommunen etter at det kommunale "Rådet for funksjonshemma" vart lagd ned.

Med bakgrunn i brevet frå NFU Austrheim lokallag og "*Lov om råd eller annan representasjon i kommunane for folk med nedsett funksjonsevne*" av 17.06.2005 nr 58, har *evalueringnemnda* drøfta på kva måte kommunen kan sikra at menneske med nedsett funksjonsevne vert sikra "open, brei og tilgjengeleg medverknad" i arbeidet med saker som er særleg viktige for denne gruppa menneske.

Lova av 17.06.2005 krev at kommunane frå og med komande kommunestyreperiode skal ha oppretta anten råd eller anna representasjonsordning for å sikra at rettane til menneske med nedsett funksjonsevne vert ivaretekne. *Nemnda* finn at den mest tenlege og praktiske måten å gjera dette på, vil vera å oppretta eit kommunalt *Råd for menneske med nedsett funksjonsevne*.

Evalueringnemnda rår difor til:

- At det vert oppretta eit kommunalt *Råd for menneske med nedsett funksjonsevne* med verknad frå og med kommunestyrevalbolken 2007-11. Dette vil vera i samsvar med lova som krev at kommunane anten skal oppretta råd eller ha ei anna representasjonsordning som sikrar denne gruppa menneske open, brei og tilgjengeleg medverknad i arbeidet med saker som er særleg viktige for dei.

- At kommunestyret vedtek *reglement* for organiseringa av og arbeidet i rådet etter at framlegget til *reglement* har vore til uttale i lokale lag / organisasjonar for menneske med nedsett funksjonsevne.
Evalueringssgruppa har utarbeidd eit utkast til *reglement* for eit kommunalt Råd for menneske med nedsett funksjonsevne. Utkast til *reglement* følgjer som vedlegg til denne rapporten (Sjå vedlegg nr 2)

6.16 UTFORDRINGAR I HØVE TIL Å VIDAREUTVIKLA DET POLITISKE STYRINGSSYSTEMET:

Evalueringssnemnda har sett på kva utfordringar kommunen står overfor i tida framover både når det gjeld å vidareutvikla det politiske styringssystemet i kommunen, følgja opp den evalueringa som no er gjennomført og fanga opp viktige signal om deltaking og engasjement i lokalpolitikken.

Evalueringssnemnda vil peika på at det må vera ei viktig og prioritert oppgåve for kommunen å fanga opp og arbeida vidare med desse utfordringane. Så langt *evalueringssnemnda* ser det, bør dette vera ei viktig oppgåve for gruppeleiarforumet i tida framover.

Som eit tillegg til dei tilrådingane *evalueringssnemnda* har kome med i denne rapporten, vil *nemnda* særleg nemna følgjande forhold som Austrheim kommune bør følgja opp i tida framover:

6.16.1 Internett og ny informasjons- og kommunikasjonsteknologi.

- *Evalueringssnemnda* viser til at omgrepa *elektronisk forvaltning* og *elektronisk demokrati* har vorte nøkkelord i moderne demokrati- og forvaltningsdebatt. Internett og ny informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) vil verta eit stadig viktigare verkemiddel både når det gjeld å nytta datanettverk for å utforma og levera tenester og når det gjeld internett som kommunikasjonsverktøy i forhold til innbyggjarane, næringslivet og mellom ulike deler av offentleg sektor. Det er ei sterk tru på at ny teknologi og då særleg Internett, vil ha stor innverknad på måten forvaltninga, demo-kratiet og samfunnet utviklar seg i tida framover. *Evalueringssnemnda* ser det som viktig at kommunen held seg a jour med denne utviklinga.
- *Evalueringssnemnda* vil peika på at bruk av Internett i lokaldemokratiet kan sjåast både frå innbyggjarane og politikarane sine ståstader.
For *innbyggjarane* kan den kommunale heimesida opna for å føra politiske samtalar, setja saker på dagsorden, presentera forslag, kommentera politikarane sine forslag, krevja endringar i politiske vedtak eller søkja informasjon og faktakunnskap.
Internett kan også gje lokalpolitikarane fleire kanalar å spela på. *Politikarane* kan nå direkte heim til folk med sin politiske budskap utan å gå vegen om lokale media. Dei kan presentera bakgrunnen for standpunkta sine, eller gå i direkte debatt og dialog med innbyggjarane om kva politikk som bør førast eller kva utvikling som bør etterstrevast. Teknologien kan såleis medverka til forenkling, effektivisering og stø opp under det representative demokratiet. *Evalueringssnemnda* ser på ei slik utvikling som ei viktig vinning, men *nemnda* vil peika på at største problemet når det gjeld bruk av IKT i kommunikasjonspolitikken, er at ein stor del av befolkninga enno er avskorne frå slik deltaking. Men utviklinga har gått og går fort! Det er berre eit godt tiår sidan den første kommunale heimesida vart oppretta. I dag er det truleg ingen kommune som ikkje har ei slik side på nettet.

6.16.2 Frivillige organisasjonar som lokaldemokratiske aktørar

- *Evalueringnemnda* ser det som viktig at det er kanalar mellom kommunen og det lokalsamfunnet kommunen er sett til å styra. *Nemnda* vil peika på at det frivillige organisasjonslivet er ein viktig kanal for slik kontakt, og ser frivillige organisasjonar som viktige demokratiske aktørar som fremjar ulike interesser og verdiar, sikrar eit større mangfald i lokaldemokratiet og spelar ei viktig rolle i forhold til vidareutvikling av lokalsamfunna.
- *Evalueringnemnda* rår til at kommunen drøftar og vurderer ei vektlegging av samarbeid og samhandling mellom kommunen og dei frivillige organisasjonane i lokalmiljøet, der desse organisasjonane fungerer som bindeledd mellom kommunen og det sivile samfunnet, og ser på korleis eit slikt opplegg i tilfelle kan formaliserast og organiserast.
- *Evalueringnemnda* viser til at i utgreiinga "Det lokale folkestyret i endring? Om deltaking og engasjement i lokalpolitikken" (NOU 2006:7) har frivillige organisasjonar som demokratiske ledd mellom lokalsamfunn og kommune fått ei brei og positiv vurdering. Lokaldemokratikommisjonen som står bak utgreiinga, ser store utfordringar i eit slikt samarbeid i framtida. For å illustrera korleis organisasjonar kan trekkast inn i samspel med kommunen, legg *evalueringsutvalet* med ein illustrasjon på dette i vedlegg nr 3.

6.17 SYNSPUNKT SOM HAR KOME FRAM UNDER EVALUERINGA, MEN SOM IKKJE ER KOMMENTERT OG VURDERT I DENNE RAPPORTEN.

Av plassomsyn er det uråd for *evalueringnemnda* å gjera greie for og vurdere alle synspunkt som har kome fram under dei drøftingane og møta *nemnda* har hatt med ulike styringsorgan under evalueringprosessen. *Nemnda* vil likevel i stikkords form og som vedlegg til denne rapporten, lista opp ein del av dei synspunkta som har kome fram under evalueringa. Lista er å finna som vedlegg nr 4 til rapporten.

6.18 EVALUERINGSNEMNDA SITT FRAMLEGG TIL VEDTAK I SAMBAND MED HANDSAMINGA I KOMMUNESTYRET:

Austrheim kommunestyre viser til rapport frå *nemnda* som har hatt i oppdrag å evaluera det politiske styringssystemet i kommunen. Med bakgrunn i tilrådingane frå *nemnda*, gjer kommunestyret slikt vedtak:

1. *Det politiske styringssystemet kommunestyret* gjorde vedtak om i sak 005/03 og 032/03, vert å føra vidare i kommunestyreperioden 2007 – 2011. Det vil vera viktig i tida framover at kommunestyret og administrasjonen har ei aktiv rolle i høve til korleis ein brukar det politiske styringssystemet. Dette for å få ordningar til å fungera etter dei målsetjingar og prinsipp styringssystemet byggjer på, og utnytta det potensialet til forbedringar, justeringar og endringar som ligg i modellen. Det vert vist til pkt. 6.1 og 6.2 i *evalueringnemnda* sin rapport.
2. Ordninga med *mellombels utval* held fram etter det opplegget som har vore inneverande kommunestyreperiode, men bruken av slike utval bør utvidast. Det vert vist til pkt. 6.3 i *evalueringnemnda* sin rapport.
3. *Temamøte bør brukast* i større grad enn kva ein har gjort til no, både med tanke på ei breiast mogleg drøfting av ei sak / eit tema og som "påfyll" / informasjon til

politikarane. Temamøte bør nyttast både for kommunestyret og som opne folkemøte. Det vert vist til pkt. 6.4 i evalueringsnemnda sin rapport.

4. Det vert lagt opp til at *spørjetime* vert ei fast ordning i kommunestyremøta. Det bør vurderast om denne ordninga og kan gjelda for innbyggjarane i kommunen som kan senda inn spørsmåla til spørjetimen, anten i brev, som e-post eller som telefaks. Det vert vist til pkt. 6.5 i evalueringsnemnda sin rapport.
5. Ordninga med *gruppeleiarforum* vert ført vidare med utgangspunkt i det reglementet som er utarbeidd for forumet sitt arbeid, men pkt. 1 i reglementet vert endra slik: Ordlyden "*Ordføraren kallar inn til og leier møta i forumet*" går ut.
Ny tekst vert:
"Oppgåva som leiar i forumet går på omgang mellom gruppeleiarane med ei funksjonstid på eitt år om gongen. Administrasjonen kallar inn til møta etter avtale med den som til ei kvar tid er leiar i forumet .
Det vert vist til pkt. 6.7 i evalueringsnemnda sin rapport.
6. I det vidare arbeidet med det politiske styringssystemet må ein sjå på korleis ein kan leggja til rette for *innbyggjarinitiativ / lokal forslagsrett* som eit lokalt demokratiltak. Det er viktig at innbyggjarane vert gjort kjend med ordninga, då ein viktig føresetnad for at ei ordning skal verta brukt, er at det vert informert om høvet til å bruka ordninga. Det vert vist til pkt. 6.10 i evalueringsnemnda sin rapport.
7. Eldrerådet får tale- og forslagsrett i kommunestyret i saker som vedkjem rådet / dei eldre. Slik rett vil vera i tråd med intensjonane i det politiske styringssystemet der det m.a. er ei målsetjing å leggja til rette for auka medverknad og deltaking frå brukarar og publikum i politiske prosessar og sakshandsaming. Det vert vist til pkt. 6.11 i evalueringsnemnda sin rapport.
8. Kommunestyret vedtek *reglement* for organiseringa av og arbeidet i det kommunale eldrerådet. Evalueringsnemnda har utarbeidd utkast til slikt *reglement*, jf vedlegg 1 i rapporten frå evalueringsnemnda. Utkastet vert å senda eldrerådet for uttale før kommunestyret vedtek reglementet. Det vert vist til pkt. 6.11 i evalueringsnemnda sin rapport.
9. Ordninga med barne- og ungdomsråd vert oppretthalden. Kommunen (politikarar og administrasjon) må verta flinkare til å bruka barne- og ungdomsrådet i høve til saker som vedkjem barn og unge. Kommunestyret viser elles til det evalueringsnemnda seier om dei unge sitt engasjement i lokaldemokratiet og barne- og ungdomsrådet sin plass og funksjon i det kommunale styringssystemet, jf punkta 6.8 og 6.12 i nemnda sin rapport Kommunestyret føreset at barne- og ungdomsrådet vert følgd opp i tråd med det som det vert peikar på i evalueringsrapporten, punkta 6.8 og 6.12.
10. Det vert oppretta eit kommunalt *Råd for menneske med nedsett funksjonsevne* med verknad frå og med kommunestyrevalbolken 2007-11. Dette vil vera i samsvar med lova som krev at kommunane anten skal oppretta *råd* eller ha ei *anna representasjonsordning* som sikrar denne gruppa menneske open, brei og tilgjengeleg medverknad i arbeidet med saker som er særleg viktige for dei. Det vert vist til pkt. 6.15 i evalueringsnemnda sin rapport.
11. Kommunestyret vedtek *reglement* for organiseringa av og arbeidet i det kommunale *rådet for menneske med nedsett funksjonsevne*. Evalueringsnemnda har utarbeidd utkast til slikt *reglement*, jf vedlegg 2 i rapporten frå evalueringsnemnda. Utkastet vert å senda lokale lag / organisasjonar for

menneske med nedsett funksjonsevne for uttale før kommunestyret vedtek reglementet. Det vert vist til pkt. 6.15 i evalueringsnemnda sin rapport.

12. Kommunen vil stå overfor viktige utfordringar i tida framover både når det gjeld å vidareutvikla det politiske styringssystemet i kommunen, følgja opp den evalueringa som her er gjennomført og fanga opp viktige signal om deltaking og engasjement i lokalpolitikken. Det må vera ei prioritert oppgåve for kommunen å arbeida vidare med desse utfordringane. Det vert vist til pkt. 6.16 i evalueringsnemnda sin rapport.

Kommunestyret meiner dette må vera ei viktig oppgåve for *gruppeleiarforumet* i tida framover. Gruppeleiarforumet må og drøfta og leggja opp til rutinar og prosedyrar for korleis ein politisk og administrativt skal følgja opp det politiske styringssystemet og vurdera, evaluera og eventuelt endra systemet undervegs.

Ei hovudevaluering av det politiske styringssystemet vert å gjennomføra i god tid før kommunestyreperioden 2011-15 dersom ikkje anna vert bestemt.

13. Evalueringsnemnda sin rapport vert å leggja ved møteboka for kommunestyret. Rapporten vert å sjå på som eit grunnlagsdokument for det politiske og administrative arbeidet med å følgja opp og vidareutvikla det politiske styringssystemet i kommunen. Dette gjeld og i høve til dei punkta i rapporten som kommunestyret ikkje har kome inn på i punkta 1-12 i dette vedtaket.

oooooooooooo

Nemndmedlem Jan Nordø frå Bygdelista har fylgjande *dissensar*:

1. Ordninga med gruppeleiarforum vert ikkje ført vidare.
2. Det vert oppretta eit eige utval for plansaker.

Evalueringsnemnda ser med dette oppdraget med å evaluera det politiske styringssystemet i kommunen som avslutta frå *nemnda* si side, og sender evalueringsrapporten til kommunestyret for handsaming.

Austrheim 24. november 2006

Rolf Sandstad (leiar)

Solveig H. Lerøy

Trine Lerøy

Jan Nordø

Øivind Levinsen

Knut Risnes
Sekretær og saksutgreiar.

VEDLEGG TIL RAPPORTEN:

Vedlegg 1: Framlegg til reglement for Austrheim eldreråd

Vedlegg 2: Framlegg til reglement for Råd for menneske med nedsett funksjonsevne.

Vedlegg 3: Synspunkt som har kome ,men som ikkje er kommentert eller vurdert i denne rapporten.

Vedlegg 4: Døme på korleis organisasjonar vert trekt inn i samspel med kommunen

HOVUDSKISSE FOR POLITISK ORGANISERING GJELDANDE FOR PERIODEN 2007-2011.

